

קברט ז'אבוטינסקי

מונדרמה

מחזה ובימוי : גדי צדקה

משחק: פנינה ברט-צדקה.

פיזמונים: זאב ז'אבוטינסקי.

אברהם (יאיר) שטרן.

©"כל הזכויות שמורות"

גדי צדקה, ת.ד 349 בנימינה.

טלפון: 052-8406457

[דואר אלקטרוני: gadi.tsdaka@gmail.com](mailto:gadi.tsdaka@gmail.com)

קברט ז'אבוטינסקי

סינופסיס:

אל בית העלמין בבנימינה, מתקבצים ותיקי האצ"ל והלח"י כדי ללוות את חברתם לאה ישורון, הגנת הותיקה של המושבה, אשר הלכה הבוקר לעולמה. גם מקהלת "הבנימינים" מגיעה אל בית העלמין, כדי ללוות את לאה בדרכה האחרונה, ולשיר לכבודה את שירי המחותרות הישנים, אותם כתבו זאב ז'אבוטינסקי ואברהם (יאיר) שטרן, שלאורם חינכה לאה דורות רבים בגן ראשונים, גן הילדים הוותיק במושבה.

יומה האחרון של לאה, קשישה כבת שמונים, התחיל ככל יום אחר. היא התעוררה, רחצה את גופה, התלבשה, שתתה כוס תה, והתכוננה לעוד יום משמים ושטוף שמש במושבה המנומנמת. אלא שהבוקר, בעודה מאזינה לחדשות הבוקר ברדיו טרנזיסטור הישן שלה, נדהמה לאה לשמוע כי ראש הממשלה, אשר היה פעם ילד בגן הילדים שלה, מכריז על גיוס כללי, וככל הנראה בכוונתו לצאת למלחמה.

לאה מחליטה לשנות את שיגרת יומה. היא עולה על אוטובוס ונוסעת לירושלים כדי לשכנע את אודי, להפסיק מיד את תוכניתו לגיוס כללי ולמלחמה.

היא מגיעה לירושלים ומוצאת את דרכה אל שער משרדו של ראש הממשלה, שם היא נבלמת על ידי שומריו. היא מנסה לשכנע את השומרים לאפשר לה להיכנס ולשוחח עימו, כדי שיפסיק מייד את היציאה למלחמה, אך הם, נאמנים למשמרתם, מסרבים לגשת ולקרוא לו, בטענה כי הוא מאד עסוק ואינו יכול להתפנות לכל אדם.

במהלך מאמצי השכנוע שלה, נפרשים בפנינו חייה של לאה, החל מהאידיאולוגיה הז'אבוטינסקאית עליה התחנכה, ואותה העבירה הלאה לחניכיה בגן הילדים, ועד לבועות הנדל"ן והכסף שהשתלטו על חייה.

שפה בימתית

השירים והפזמונים של יאיר שטרן וזאב ז'אבוטינסקי משובצים וחרוטים בתוך הוויית חייה של הגיבורה אשר רואה את כל האידיאולוגיה שעליה גידלה וחינכה דורות של ילדים, קורסת לנגד עיניה, ותוצריה פוגעים בה עצמה וברצונה הנכחי להציל את נכדה מפני מוות במלחמה.

הקהל הצופה בהצגה הינו למעשה קהל המלווים בהלוויה של לאה ולהם היא מספרת את תולדותיה עד יום מותה, הוא היום הזה.

קברט ז'אבוטינסקי

(על שולחן השיש בבית העלמין בבנימינה , מונחת לאה ישורון, סביבה נערכת הלוויה שלה, היא מסירה את התכריך מעל פניה ופונה לקהל.)

לאה

אני ישנה עכשיו. לנצח. שוכבת לי על שולחן השיש בבית העלמין. כולם כאן באו להיפרד ממני. הבת שלי נחמה'לה, הרזונצ'יק הזה שם זה הבן שלה- הנכד שלי עידן, הטמבל שיושב שם עם הקרחת , זה ראש המועצה שלנו. הוא תיכף יעמוד ויברבר עלי כל מיני שטויות. אפילו חבורת הזמר שלנו כאן: הבנימינים. הם ישירו לכבודי את שירי המחותרת. בכל פעם שמישהו מהדור שלי הולך לעולמו הם מתכנסים בבית העלמין ושרים לכבודו את שירי האצ"ל והלח"י. אני בין האחרונים. כשהאחרון מבינינו ילך סוף סוף , זו תהייה הפעם האחרונה שישמעו את השירים האלה. הולך להיות מרגש. לא חלמתי שיעשו לכבודי טכס כזה. אם הייתי יודעת , כבר הייתי מתה מזמן. נו שוין. שיגמרו כבר עם הקדיש והנאומים ויעברו לשירים. היה לי יום קשה. אני כבר באמת רוצה לנוח. ושיכתבו בבקשה על המצבה: "נהרגה בעת מילוי תפקידה." אני ראויה לזה! לפחות כמו זאביק. הנה עכשיו הטמבל מהמועצה מתחיל לדבר. לזה כבר ממש אין לי סבלנות. טוב , נו באמת עבר עלי יום ארוך ולא קל. אבל אני שמחה . לפחות עכשיו הנכד שלי עידן- הוא כאן ולא שם,

או סוף סוף קצת מוזיקה.

(קמה משולחן הלוויות, ניגשת למיקרופון ומצטרפת למקהלת "הבנימינים" ששרה את שיר האצ"ל "חיילים אלמונים")

חיילים אלמונים הננו, בלי מדים,
 וסביבנו אימה וצלמוות.
 כולנו גויסנו לכל החיים:
 משורה משחרר רק המוות.

בימים אדומים של פרעות ודמים,
 בלילות השחורים של יאוש,
 בערים בכפרים את דגלנו נרים
 ועליו: הגנה וכיבוש.

(היא נכנסת לבמה, בידה סל גדול גדוש בדברים, מסביב נשמעים צלילי תנועה ערה של יציאה למלחמה, מטוסים חולפים בשמיים, טנקים חוצים את הכביש, ג'יפים, והתרגשות גדולה באויר, היא מנופפת במטפחתה למטוסים ולטנקים החולפים על פניה, ומגיעה אל משרד ראש הממשלה בירושלים.)

שלום. כאן זה משרד ראש הממשלה? (מגיבה לשומרים מחייכת ומרימה את ידיה כנכנעת עם "ידיים למעלה") בבקשה... (מסתובבת על עומדה כשידיה מורמות מרוצה מתשומת הלב) כאן יש לי עוגיות, והרדיו שלי. אני בדרך כלל שומעת בו שטויות ולפעמים גם חדשות.

(הפלאפון שבתיק שלה מצלצל, היא פונה אל השומר)

זו ודאי הבת שלי נחמ'ה'ה, כל בוקר היא מתקשרת אלי לראות מה שלומי. אני לא עונה, ככה היא חושבת שאני עוד ישנה... כאן זה משרד ראש הממשלה? אז אני באתי אל אודי. אודי! אהוד... אני פשוט רגילה לקרוא לו אודי. אודי חמודי. שמי לאה. הגננת לאה. אני הייתי הגננת הראשונה שלו בגן ראשונים. בנחלת ז'אבוטינסקי - בבנימינה. לפני 60 שנה כן. אני רוצה לדבר איתו. תגיד לו בבקשה שאני כאן. בסדר?

פשוט אני שמעתי הבוקר בחדשות שהוא עומד לתת הוראה לגיוס כללי של החיילים, אז אני רוצה לדבר איתו, עם אודי, לתת לו איזו עצה טובה, משהו קטן ביני לבינו, הוא בטח לא

יסרב להקשיב לגננת שלו לאה. תיגש תיגש, בבקשה תאמר לו, שאני מחכה לו פה בחוץ, אני לא רוצה להפריע להם שם למעלה בכל הישיבות החשובות בכל זאת... אבל אם הוא מעדיף שאני אכנס אני מוכנה להיכנס אליו בכל רגע, אני מבינה שהוא בן אדם מאד עסוק, זה כבר מאז שהוא נהיה, חבר כנסת ושר, ועכשיו כשהוא ראש ממשלה, יש לו ודאי הרבה מאד דברים על הראש. במיוחד היום שהוא עומד להכריז על גיוס כללי.

אתה יכול בבקשה לגשת ולאמר לו שאני כאן? אני בינתיים אעמוד כאן במקומך ואשמור, אל תדאג אני לא אתן לאף אחד לעבור אפילו אם זה יהיה הרמטכ"ל. כשאני מחליטה משהו קשה מאד לעמוד בדרכי, ואם אני אחליט שאיש לא יעבור כאן, אז איש לא יעבור כאן. אתה יכול להיות בטוח.

אצלנו במושבה היו קוראים לי "לאה ביטחון". הביטחון זה אני! אני שמרתי על המשק שלנו עוד כשהשכנים שלנו מפאראדיס שהיו עובדים אצלנו ברפת במשך היום, היו באים בלילה לגנוב עגלים. וכשאני הייתי שומרת, הם לא הצליחו לגנוב אפילו עגל אחד. פעם אחת התגנב לתוך הרפת איזה פרחח קטן מהם, ואני ראיתי את הצללית שלו בחושך, ואחזתי בו באף שלו, אתה שומע? באף שלו גררתי אותו אל כיכר המושבה, כיכר...היה שם איזה מעגל אבנים באמצע שביל הכרכרות, ושם החטפתי לו כמו שלא החטיפו לו מעולם. היה לו מזל שזאביק שלי הציל אותו מידי, ושלח אותו בחזרה לכפר שלו. אחר כך כבר לא ראינו אותו יותר, כנראה ברח עם המשפחה שלו.

הוא ידע להתעסק איתם זאביק שלי. הם היו עובדים אצלנו ברפת וזאביק עשה להם משמעת ברזל. אדון זאביק הם היו קוראים לו! אדון זאביק! וכשהוא היה ניכנס לרפת הם היו

עוזבים הכל, נעמדים ומקשיבים למה שלאדון זאביק היה להגיד להם. כן, הם נתנו לו כבוד והוא נתן להם בחזרה.

בשבתות הוא היה מלמד את הילדים במושבה לירות ברובה. גם אותי הוא לימד. זה עוד מהרובה שהוא קיבל מבגין באצ"ל. גם אודי למד. כן. אבל הוא דווקא היה קלע די בינוני ובדרך כלל פיספס.

נו עוד לא ניגשת? אתה יודע מה אל תיגש, רק תגיד לי איפה החלון שלו? החלון של הלישכה שלו, איפה שהוא יושב עם השרים, ששם הם מחליטים את ההחלטות על המלחמות, נו איפה זה? אתה יכול בבקשה לאמר לי איזה מכל החלונות האלה הוא שלו? נו טוב זה בוודאי אחד מאלה.

(נעמדת מול החלונות, מרימה את ראשה, וקוראת לראש הממשלה)

אודי! אודי! אודי זו אני לאהלה. הגננת לאה. אתה זוכר אותי? אתה לא יכול לשכוח אותי נכון. אף אחד לא שוכח את הגננת הראשונה שלו. נכון אודינק'ה? אתה זוכר אותי אודי'ה?...אודי אתה שומע? אני באתי לדבר איתך על העניין הזה שהודעת עליו הבוקר... הגיוס הכללי הזה. כן כן אודי'ה...אודי אני ראיתי הבוקר חיילים צעירים קמים שמחים...והאבות שלהם גם כן לובשים את המדים שלהם, ויוצאים מחויכים מן הבתים שלהם, ונפרדים בשמחה מן הנשים ומן הילדים שלהם, וצועדים שמחים אל תחנות ההסעה, ונקודות האיסוף שלהם, והכל מלא אווירת חג אודי, אווירת חג. אני שאלתי את נחמה'ה הבת שלי מדוע כולם שמחים. אתה זוכר את נחמה? שפעם הלכתם לאיבוד במשך שמונה שעות וחשבנו אני ואמא שלך שכבר לא נראה אתכם יותר, ואז חזרתם מחויכים כאילו גיליתם משהו שאף אחד לא יודע... אודי הכריז על גיוס כללי היא אמרה לי. אודי, היא

עדיין קוראת לך אודי. כמו שאז פעם כשהייתם זוג. עוד לפני שעזבת לתל אביב. כמה שהיא בכתה כשאתה הלכת. עד היום היא מסתכלת עליך כל ערב בטלוויזיה ורק אני יודעת מה עובר לה בראש. עשר שנים היא חיכתה לך ואתה לא חזרת, אז בסוף היא התחתנה עם פקלוביץ' השכן הנודניק שלנו. אז הבן שלהם עידן שהוא גם הנכד שלי, גם הוא בגיוס הכללי, שעכשיו הוא כבר חייל, ואני רוצה לדבר איתך עליו, למרות שהוא בכלל לא זוכר מי אני ומה אני בשבילו, נו איך אפשר לזכור משהו כשאתה כל הזמן עם האוזניות האלה באוזניים שומע מוזיקה, או מדבר עם החברים שלך בטלפונים האלה, או מתקתק שם כל מיני דברים שהשד יודע מה, וכשאת עוברת על פניו במושבה הוא אפילו לא מרים את העיניים.

אבל כל יום כשהוא יושב לנגן בפסנתר אני מתיישבת ליד החלון שלי ומקשיבה. הוא מנגן את הרקוויאם של מוצרט כמו שמוצרט חלם שינגנו אותו. אבל אף פעם הוא לא בא לנגן לי, הנכד שלי, וכשאת חולפת על פניו הוא משפיל את המבט לטלפון שלו ותמיד מתקתק שם משהו. אבל זה לא חשוב, הוא עוד ירים את העיניים, אם לא עכשיו אז לפחות כשיודיעו לו שהסבתא שלו הלכה לעולמה, ואז הוא יזכר בכל האהבה ששמתי בתוכו עוד כשהיה קטן, כשהיה בא אצלי לאכול ריבת אתרוגים. נו מה לעשות, אנחנו אוהבים לא רק את מי שמשמח אותנו, ואולי אנחנו אוהבים בעיקר את מי שמצליח לפגוע בנו.

אז אני ראיתי אותו הבוקר הולך שמח לתחנת ההסעה עם תיק כבד שאמא שלו שמה לו על הגב, וכשהתקרבת אליו שמעתי אותו אומר לחבר שלו "אנחנו הולכים לתת להם בראש".

אז אני רק רציתי לדבר איתך על משהו קטן, אודיל'ה. לפני שאתה נותן את הפקודה. זה מובן אודינק'ה? אז אני כאן יושבת מחכה לך שתרד.

נו טוב, הוא בטח ירד תיכף לדבר איתי.

אצלי בגן אני הייתי לוקחת אותם לביקור קבוע כל שבוע בבית העלמין אצלנו במושבה, זה בית עלמין הכי יפה בארץ. עכשיו שיש לנו שם גם את אהוד מנור זה אפילו עוד יותר יפה מבית העלמין של כינרת. אבל אני הייתי לוקחת אותם כדי שיידעו בזכות מי הם משחקים להם בשקט בארגז החול. אני ממש זוכרת את הפעם הראשונה שלקחתי אותם:

"גן ראשונים בביקור ראשון בבית העלמין."

הייתי מסדרת אותם בשורה עורפית, ותוך כדי שירה היינו עולים במעלה הגבעה, ועוברים ליד כל אחד מהקברים של מלחמת השחרור.

(הבנימינים מתחילים בשיר עלי בריקאדות)

היום שרה הקטנה
ניפגש בצאתי למלחמה
את המדינה לכונן
בשתי גדות הירדן.

כל קבר והסיפור שלו. טאנק, וליפא, ומרים, ואהוב ליבי - זאביק שלי. וכשאודי הבין שהמצבה שמולה הוא עומד, זאת המצבה של זאביק שלי, של בעלי, אז הוא היה בא ועומד לידי ומחבק אותי.

גוזי שערך,
וחיגרי את חגורתך,
חבקיני, קחי מקלע
ואיתי לשורה.

והוא היה אומר לי: אל תבכי לאהלה, אל תבכי. כזה הוא היה רגיש אודינק'ה, אבל אני לא הייתי בוכה...אני הייתי שרה להם...

(היא ניגשת למיקרופון ונותנת את הסולו שלה)

עלי בריקדות ניפגש, ניפגש
עלי בריקדות חרות נישא בדם ואש
רובה אל רובה קנה יצדיע
כדור אל כדור יריע
עלי בריקדות, עלי בריקדות, ניפגש.

זאביק שלי, אוי זאביק שלי... הוא היה בבוקר רפתן ובערב הוא היה באצ"ל. התפקיד שלו היה לספר סיפורים, להפיץ שמועות משונות שישכנעו את גונבי העגלים האלה לברוח מכאן, מה זה סיפורים...אלף לילה ולילה... הוא היה ממציא להם שהנה הנה היהודים תיכף באים והולכים להרוג להם את כל הגברים והנשים, אבל הם לא היו מאמינים כי למה, כי הרי זאביק שלי הוא יהודי והוא נותן להם אוכל ועבודה, אז הם לא האמינו. אבל הוא המשיך זאביק שלי כי זה היה הפקודה שלו שהוא קיבל, להמשיך לספר. ופקודה זה פקודה! אבל זה לא עבד, הם לא האמינו. הם היו צוחקים ואומרים לו אדון זאביק אם למות נמות כאן, למה שנמות בעמאן? או בבירות או בדמשק? נמות כאן בפראדיס. אז הם נשארו בפראדיס. ואז כשהייתה המלחמה אז זאביק הרגיש שהוא צריך לתרום יותר למאמץ המלחמתי, אז הוא ביקש לעבור למחלקה המבצעית. אני אומנם הייתי גאה! אבל האמת היא שלא כל כך רציתי בזה. כי הוא היה איכר לא לוחם! אבל שתקתי. כי איך אפשר להתנגד לדבר כל כך חשוב, נו הרי היה צריך להקים מדינה, והם היו צריכים לוחמים, והוא זאביק שלי למרות שהיו לו כבר ילד ואשה בהריון ומשק ורפת ועגלים לשמור, למרות כל זה הוא יצא להילחם.

אז לילה אחד במלחמה הוא יצא זאביק שלי עם המחלקה הלוחמת של האצ"ל וחבר'ה מהלח"י ועוד כמה לוחמים מההגנה, כי אז הם כבר שיתפו פעולה, והם יצאו לפעולה בכפר ערבי על הקסטל בדרך לירושלים, ממש לא רחוק מכאן, אולי הגבעה הזאת או אולי זאת שאחריה, כבר אי אפשר לדעת כי הם הרי החריבו להם את כל הכפר. כשהחבר'ה שלנו היו מקבלים פקודה אז הם היו מבצעים אותה כן... פקודה זה פקודה... רק הייתה בעייה שזה קצת הסתבך להם שם קצת, בדיר יאסין.

הם אמרו להם ברמקולים לצאת מהבתים... ורק אחר כך הם פוצצו את הבתים... כן... ובסוף הסתבר שהבתים היו מלאים בגברים, נשים וילדים.

נו כי הם לא יצאו כשאמרו להם לצאת... אני תמיד אמרתי לזאביק שלי שהם יש להם בעיה של משמעת, והחברה'לך שלנו פשוט לא ראו ולא ידעו שהבתים מלאים באנשים, כי היה הרי חושך... כן... אז הם פוצצו. כי הם קיבלו פקודה לפוצץ אז הם פוצצו. פקודה זה פקודה כן... לנו תמיד הייתה משמעת.

אבל למחרת כשנודע לכל העולם כל מה שקרה, אז הבני דודים, הם התחילו כן להאמין לסיפורים, והם התחילו לברוח מהכפרים, לירדן וללבנון ולעוד כל מיני מקומות. וככה זאביק שלי והחברים שלו הם בעצם הפעולה הזאת ניקו את כמעט כל הארץ...

חוץ מאלה מהבני דודים שפחדו יותר מהאחים הערבים שלהם שם במדינות ערב, יותר מאשר פחדו מהשכנים היהודים שלהם כאן בבנימינה, אז הם לא ברחו. נו אז הם מוכרים לנו פיתות בפאראדיס עד היום.

אני אמרתי לו כמה ימים קודם, בארוחת הבוקר אחרי החליבה, אני אמרתי לו ככה בשקט, נו זאביק, אולי תישאר במחלקה של הסיפורים אתה הרי טוב בזה, יש לך משק, יש לך משפחה, תינוק קטן, חיימק'ה שלנו ואני בהיריון, אולי זה לא הזמן בשבילך לצאת לפעולה. הרי העם הזה צריך גם איכרים לא רק לוחמים. אז הוא התחיל לנאום לי על מה ז'אבוטינסקי היה אומר, ועל חובתו של הנוטר, ו"משורה ישחרר רק המוות", ועוד כל מיני מילים חזקות... וכשהמשכתי להתווכח אז הוא הוציא לי את הקלף הזה והתחיל לדקלם את השבועה הבית"רית:

- א. הריני מקדיש את חיי לתחיית המדינה העברית.
- ב. השפה העברית תהא שפתי.
- ג. אכין זרועי להגנת עמי ולכיבוש מולדתי
- ד. נו וכ"ו וכ"ו...

נו אני יכולה להתווכח עם ז'אבוטינסקי? הרי הוא היה פנומן כן... אז אני ישבתי לי שם ושתקתי...

נו שוין, אז הם החזירו לי אותו משם בתוך ארון.

הובלנו אותו על מרכבה רתומה לפר שלנו. בכיכר של המושבה עמדו גם השכנים שלנו מפראדיס שעבדו אצלנו ברפת, גם הם באו לחלוק כבוד אחרון לאדון זאביק. ומשם במעלה הגבעה הובלנו אותו אל בית העלמין של המושבה, בית העלמין הכי יפה בארץ, והנחנו אותו ליד מריים החברה שלי שנרצחה אז בדרך לכינרת.

(חוזרת אל המיקרופון מול קבר בעלה)
 ואם בתליה,
 אמסור את חיי לאומה,
 אל נא חבכי,
 כי כך נגזר גורלי.

מחי דמענתך,
 לחצי המקלע אל ליבך,
 בחרי לך שני
 מאנשי גונדתי.

נו באמת, אני יכולתי לחשוב על לקחת לי גבר אחר אחרי
 זאביק שלי? הרי כשהוא היה בא אלי הוא היה כמו הר געש
 מתפרץ לתוכי, ואני הייתי נפתחת אליו הכי רחב שאפשר,
 שכשהר הגעש שלו היה מתפרץ אני הייתי בשבילו כמו
 האדמה. כי אני רציתי שיהיה לו קצת טוב, שיהיה לו נחמה
 משמה, מאיפה שהוא בא.

כל החיים פחדתי, שמישהו אחר יבוא ויקח אותי, שאני הייתי
 בחורה יפה, והשכנים רצו אותי, אבל אני שמתתי על עצמי את
 הפרצוף של זאביק, ואת המחשבות של זאביק, ואת החיוך
 הטוב של זאביק, ואת הלב של זאביק, וככה הם לא העיזו
 להתקרב אלי יותר. כי אני רציתי שהוא לא יישכח, ושהם
 יזכרו אותו, שהוא היה משהו מיוחד.

נו הוא עוד לא ירד? הוא בטח עסוק מאד היום אודינק'ה.
 אולי אתה רעב? אני הבאתי כאן עוגיות שאפיתי היום בבוקר.
 בשבילו, בשביל אודי והחברים שלו שם בממשלה, אלה
 העוגיות שהוא אוהב מאז שהיה אצלי בגן. כל הילדים אהבו
 אותם. קינמון עם סוכר. זה מה שהיה אפשר אז. זה היה צנע.
 לפעמים בחגים הייתי מוסיפה לזה קצת חלב בשביל השמחה.
 הם עדיין חמימות. הוא אוהב אותם מאוד. קח תן לו. תאמר לו
 שזה ממני. והוא מייד יעזוב הכל ויבוא לדבר איתי. קח! נו אז
 תכניס להם את זה לישיבה. שיהיה להם קצת מתוק בפה.
 להזיק זה לא יזיק...אולי אתה מתבייש? אז אני אכניס להם,
 אני אשב איתם קצת, מה יש? אז קח בינתיים תן לכל שאר
 השומרים...(מחלקת עוגיות)

(הבנימינים ממשיכים ברקע)

קמנו, שבנו, צעירי אונים
קמנו, שבנו, אנחנו בריונים.
לגאול את ארצנו בסער מלחמה.
תובעים את נחלתנו ביד רמה

הם כולם שם למעלה היו יכולים להיות ילדים בגן שלי. דורות
שלמים של ילדים אני גידלתי. דורות שלמים. שהיו יושבים
במעגל סביב סביב לי שומעים סיפורים ושרים שירים,

בדם ואש יהודה נפלה
בדם ואש יהודה תקום!

הכי הרבה הם אהבו לשמוע את הסיפור על יהודה המכבי.

(מצטרפת למקהלה)
מלחמה לדרור, לארצנו מלחמה
ואם מת הדרור – תחי הנקמה
אם משפט אין בארץ תשפוט החרב
ולו נפול כחול מזכיותינו לא נרף.

אפילו בפסח, אודי היה מבקש שאני אספר שוב את הסיפור
על יהודה המכבי. אבל מה זה שייך אודינקה אני הייתי אומרת
לו, זה לא חנוכה היום, אבל הוא היה מתעקש ודורש לשמוע
כל הזמן את הסיפורים על הנצחונות של יהודה מכבי.

בדם ואש יהודה נפלה
בדם ואש יהודה תקום!

אני ציירתי להם אותו פעם בגדול על בריסטול .

יהודה המכבי, יהודי חדש.

גיבור. גדול. גאה. יפה.

עם מגן דוד על המגן,
 וחרב יוונית וגדולה עשוייה פלדה.
 והוא מביט אליך מן הבריסטול
 כשעל החזה שלו שריון ברזל,
 ועל ברכיו מגיני ברזל,
 ועל ראשו כובע ברזל,
 ומבט עיניו אומר ניצחון.

והעיניים של אודי היו נוצצות, והם היו משחקים במכבים
 ויוונים ומכים בחרבות ומגינים... אבל אודי תמיד היה מפסיד
 בקרב, והיה מתחיל לבכות... לא נורא הייתי אומרת לו, כל
 אחד טוב במשהו אחר, אז אתה לא טוב במלחמות אז אתה
 תהייה טוב בלעשות כסף...נו מה רע? ועובדה הנה הוא היום
 ראש ממשלה ואיפה כל השאר... " מי ימלל גבורות ישראל!"
 אפילו בפורים הוא היה מתחפש ליהודה מכבי.

למה אתה התחפשת? אני רואה פה משהו באוזן, ופה
 מאחורה אקדח, מה זה קאובוי?

אני יודעת שהיום לא פורים. עכשיו קיץ וחם. הנכד שלי עידן
 הוא רגיש מאד לשמש, עוד כשהיה קטן היה מקבל מכת
 שמש כל פעם שהיה בלי כובע, ואף פעם לא היה שותה
 מספיק. זה עלול להיות להם חם מאוד שמה איפה ששולחים
 אותם. אם הוא לא נתן את הפקודה כבר.

(יעף של מטוסי קרב חוצה את השמיים.)

מה זה? אירונים!? הם כבר הולכים להפציץ מה? אתה לא
 חושב שזה קצת מהר מידי? אולי שיחכו קצת עד שאני אדבר
 איתו? יש לך קשר איתם? (לשמיים) חכו קצת. עוד רגע. למה

יש למהר למה? האויבים לא בורחים לשום מקום תאמינו לי. הם תמיד שם. מחכים לנו שנבוא. גם הבן שלי חיימק'ה היה טייס.

אבא שלו לא הספיק לראות את זה. חיימקה עוד היה תינוק כשאבא שלו זאביק הלך לדיר יאסין ולא חזר. אבל הוא, חיימקה הקטן, כל כך אהב את האבא שלו שאף פעם לא היה לו. כל כך הוא רצה שאבא שלו שאף פעם לא היה לו, יהיה גאה בו. שכל הזמן היה שואל אותי:

"אמא מה אבא היה אומר על זה שניצחתי בתחרות ריצה?"

"אמא מה אבא היה אומר שאני אלוף הכיתה?"

ויום אחד בא אלינו עייזר וייצמן לבקר במושבה, הוא היה צבר תל אביבי יפה העייזר הזה. ממש יהודי חדש. ממש יהודה המכבי עם שפם. הרי הוא היה יחד עם זאביק שלי באצ"ל, ועכשיו כשהוא כבר היה מפקד חיל האוויר, הוא ראה את חיימק'ה שלי מנצח בתחרות ריצה של המושבה, הוא כבר היה אז כבר בסוף התיכון, וכשעייזר נתן לו את הפרס, הוא שאל אותו אם הוא טס פעם באוירון. וחיימק'ה שלי עד לאותו רגע ראה רק פרות אצלנו ברפת, ועייזר הזה הצית לו את הדמיון, ולמחרת הוא לקח אותו איתו כדי לראות אווירון. וזהו.

וכשהוא חזר סוף סוף הבייתה הוא בא אלי ושאל אותי:

"אמא מה אבא היה אומר אם הייתי הולך להיות טייס?!"

ואני עניתי לו:

"אבא היה אומר שצריך לנקות את הרפת!"

והוא ענה לי:

"לא נכון אמא! אבא היה מאוד גאה בי! אפילו עייזר אומר!"

נו מה יכולתי לעשות, אני הבנתי שבאותו רגע הוא הפסיק להיות רק שלי. למחרת הוא כבר הלך להיות טייס אצל עייזר. ואני שתקתי. אני רציתי שהוא יישאר ברפת, יחד עם נחמהל"ה ואיתי, אבל עייזר היה יותר מעניין. וכל המושבה הייתה גאה בו, ובכל היישובים ובערבי זמר מסביב כולם דיברו עליו ועל מה שהוא עושה בצבא, אז אני שתקתי. ובסוף גם אני כבר התגאיתי בו. וכשהוא היה בא לחופשה אני הייתי מביאה אותו שיספר לילדים על חיל האוויר שלנו, ואיך אנחנו מפציצים.

כל הבנות במושבה אהבו אותו. וכל שישי הן היו באות לשאול אם חיימק'ה בא לשבת. והם היו הולכים לחיפה לאיזה מועדון לרקוד. מה זה ריקודים. קליף ריצ'רד. אבל הוא לא הבטיח שום דבר לאף אחת.

הייתי מכינה לו כל מוצאי שבת את התיק הגדול שהיה סוחב על הגב, והייתי שמה לו שם בפנים עוגיות, שיזכור מאיפה הוא בא, ושידע שגם כשהוא שם בשמיים, פה למטה על האדמה אני הייתי מחכה, שירד כבר, ושיבוא אלי בחזרה.

כשהוא הלך להפצה, אתה יודע להפגיז להם את כל שדות התעופה, כל המושבה הייתה גאה בו, ואני הייתי שומעת את זה ברדיו, והשכן שלנו פולק היה כל היום רוקד משמחה, והוא היה רץ אלי ומודיע לי, לאהל"ה, הכותל בידינו, לאל"ה, מערת המכפלה שלנו... וכל ערב במושבה מסיבות וריקודים:

"שתי גדות לירדן זו שלנו זו גם כן".

אם ארצי דללה וקטונה
היא שלי מראשה עד קיצה
משחרעת מים ישימונה
וירדן, הירדן באמצע
שתי גדות לירדן - זו שלנו, זו גם כן

אני לא את כל המילים הבנתי כן, אבל כתב את זה זאב
 ז'אבוטינסקי אז אנחנו למדנו ודקלמנו, ובסוף גם הבנו, כמה
 שאפשר היה להבין באותה תקופה...

שתי ידי לך הקדשתי מולדת
 שתי ידי - למגל ולמגן
 אך תשכח ימיני הבוגדת
 אם אשכח את שמאל הירדן .

שתי גדות לירדן - זו שלנו, זו גם כן.

כולנו רקדנו, כל המושבה, כל המדינה, זה הייתה שימחה כמו
 של יום העצמאות אולי יותר. וציירנו מפה חדשה של ארץ
 ישראל, ותלינו אותה בכניסה למועצה. ומפה חדשה בגן
 הילדים ובבית ספר, שיראו כולם את ארץ ישראל שחיימק'ה
 שלי שיחרר. וכל יום חגיגות וריקודים.

ובין ריקוד לריקוד הייתי מסתכלת לשמיים ורק מחכה
 שחיימק'ה שלי יחזור כבר מההפצה הזאת. ששה ימים
 וששה לילות חיכיתי לו. ביום השביעי אחרי שהכל כבר ניגמר
 - הם באו אלי.

בחורה צעירונת יפה ומנומסת, לובשת מדים של חיל אויר,
 ולידה קצין מבוגר, נראה מאד אחראי, מאד. "גברת ישורון"
 הם אמרו. ואני ידעתי. והקצין האחראי התחיל לגמגם
 ש"חיימק'ה נפצע בהפצה..." , אבל אני ידעתי, ואמרתי לו:
 "חיימק'ה לא נפצע. בשביל פציעה לא שולחים בחורה יפה
 עם מדים, חיימק'ה שלי הלך. לעולמים."

ושם באותו רגע, באותו יום, כשהביאו לי אותו לפני, כששמו לי
 אותו על שולחן השיש בבית עלמין, כשהרב שלנו סעדיה
 התחיל לקרוא "אל מלא רחמים" אמרתי:

"די! די עם התפילה הזאת. אל מלא רחמים?! זה אל שלוקח
 אבות ובנים. אם היו בו קצת רחמים לא היה לוקח גם אבא גם
 בן. אין שום אל ואין שום רחמים. אין." ואז הם התחילו לשיר:

(ברקע הבנימינים שרים את שיר בית"ר- "הרי את מקודשת לי מולדת" והיא
 ממשיכה במונולוג)

הרי את מקודשת לי

מילים: אברהם שטרן (יאיר)
 לחן: משה וילנסקי

**הרי את מקודשת לי, מולדת,
 כדת משה וישראל.
 שפחה שחה, כורעת ואובדת,
 אני לך בעל וגואל.**

ורחקו ממך מבלעיך
 בחיי ובמותי
 אני - אלין ראשי בחיק הריך;
 את- בדמי לעד תחיי.

והבן שלי כבר שכב בתוך האדמה, אז אני התחלתי לדבר
 איתה עם המולדת, שהבן שלי כבר שכב בתוכה:

"ואת, גברת מולדת, שאת לקחת ממני את זאביק אהוב
 ליבי, וכעת את לוקחת ממני את חיימק'ה שלי, זה אין על זה
 כפרה מולדת, אין. שזה לא צודק לקחת מאישה גם את בעלה
 וגם את הבן שלה. אין בזה צדק, ואין בזה אמת, אין!! כי את
 לקחת לעצמך את שניהם, ואני נשארתי לבד, ענייה ונגזלת...
 הרי את מגורשת לי מולדת."

(המקהלה מפסיקה לשיר)

והם חשבו שאני משתגעת! והתחילו צעקות "תשתיקו אותה!"
 ולחישות "זה לא יאה" ו"זה לא נאה", אבל אני לא יכולתי
 לשתוק עוד, זה יצא ממני...

"לא שמרתם עליו!"

אני צעקתי, ועייזר עמד שם, וכולם ידעו שאני מתכוונת אליו.
 "הבטחת לי שתשמור עליו על היתום שלי",

אז נחמה'ה שמה לי יד על הפה כדי שהצעקה שלי לא
 תישמע. ולחשה לי באוזן:

"אמא די! בבקשה תשתקי!"

ואני שנחמה'ה שלי הייתה כל מה שנותר לי.

שתקתי. שתקתי. כל השבעה אני שתקתי.

שמו אותו שתי שורות ליד אבא שלו, זאביק, שיוכל לראות
 את הבן המוצלח שלו חיימק'ה, שהוא היה טייס בחיל אויר,
 שהוא שיחרר את כל ארץ ישראל, שהוא עשה שכל המושבה
 פתאום שמחה וריקודים, ופולק מחלק ארטיקים בגלל שמערת
 המכפלה בידינו... אבל זאביק שלי כבר לא יכול היה
 להתרומם מתוך האדמה, להסיר את העפר מעל עיניו,
 ולראות מה חיימק'ה שלו, עשה כדי שאבא שלו סוף סוף יהיה
 גאה בו.

הוא בא אלינו בשבעה, אודינק'ה, כן כן הוא בא. עזב הכל ובא.
 הוא כבר היה אז חבר מכובד בתנועת החרות. כן כן,
 כשחיימק'ה שלי הפציץ את קהיר ודמשק הוא אודינק'ה ישב
 במצודת זאב ז'אבוטינסקי ודיבר עם מנחם בגין על עניינים
 חשובים. והוא בא אלינו לבקר בשבעה, יחד עם מר בגין,
 וחייב את נחמה'ה, וניגש אלי. וגם מר בגין ניגש אלי והחזיק

לי את היד , אבל אני שתקתי. הוא השאיר לי פתק עם תמונה שלו שכתוב עליה : "ארץ ישראל נקנית בייסורים. מי יתן ותמה מנת חלקך". ואחר כך הם כולם הלכו לרחבה ליד המועצה לשמוע מה יש לבגין להגיד על שחרור קברי האבות והאמהות, ולרקוד ולשיר שירים. ואני שתקתי. שתקתי עד תום השבעה, ועד תום השנה, וגם אחרי זה. עשרים שנה שתקתי. וכולם חשבו שאני משוגעת, ושצריך לאשפז אותי.

עד שעידן הנכד שלי נולד. שאז אני חזרתי לדבר. שהוא היה תינוק כל כך יפה, שאני ראיתי בו את העיניים של זאבי'ק וחיימק'ה שלי. בגללו אני התעוררתי חזרה לחיים. והתחלתי להיות סבתא כמו שסבתא צריכה להיות, ונזכרתי מחדש בכל המאכלים שהייתי מכינה לזאביק ולחיימק'ה והתחלתי להכין אותם לעידן. והוא הלך וגדל וצמח- ועכשיו הוא כבר חייל.

אתה חושב שהוא כבר נתן את הפקודה? אולי ניפתח רדיו ונישמע?

(מדליקה את הטרגזיסטור מתוכו בוקע השיר "הרעות" היא מכבה את המכשיר)

שירים יפים. זה כנראה התחיל. ברדיו הזה שמים שירים יפים רק כשפורצת מלחמה. כל השנה אני שומעת בו רק שטויות וחדשות. אבל ביום הזיכרון וביום השואה וכשפורצת מלחמה הם שמים שירים יפים. זה אומר אולי שהוא כבר נתן את ההוראה! תיפתח לי, תיפתח לי בבקשה, אני מוכרחה לגשת אליו, נו תיפתח. אני לא אעשה פה רע לאיש. פשוט תיפתח לי את השער! אני מוכרחה לבקש ממנו משהו. להגיד לו משהו. אני מתחננת בפניך. אין לי כוח עוד להמשיך ולהמתין עד שהוא יצא אלי. תיגש אליו. אני מבקשת. אני מתחננת בפניך. אני כורעת ברך בפניך, בבקשה תפתח לי את השער. שאוכל

לדבר איתו. אילו אמא שלך ביקשה את זה ממך לא היית נותן לה? תחשוב שאני אמא שלך.

אתה עוד זוכר את אמא שלך? ואת סבתא שלך אתה עוד זוכר? כי הנכד שלי עידן כבר לא זוכר, אבל אני זוכרת. אני זוכרת כן. אני הייתי משחדת אותו במטבעות שיוכל לקנות ממתקים אצל פולק. "בכל פעם שתבוא תקבל עשרים וחמישה גרוש" הייתי אומרת לו. והוא היה בא, כמו טטל'ה הוא היה בא. אני מוכנה גם לתת לך. כל מה שתרצה אני מוכנה לתת לך ובלבד שתאפשר לי לדבר עם אודי. כל מה שתרצה אני אתן לך. (מחטטת בארנקה לא מוצאת דבר) הנה יש לי פה את הטבעת שזאביק קנה לי פעם, אין לי צורך בה יותר, קח! יש לי פה מכשיר כזה שנחמהל'ה תמיד שמה לי בתיק שאם אני אלך לאיבוד אז היא מתקשרת אלי לשאול איפה אני, קח! אני לא זקוקה לזה יותר. קח גם את הרדיו שלי הוא עוד עובד מצוין, קח! קח! אני אתן לך את הכל. אפילו את החדרון שלי במושבה אני אתן לך, רק תן לי להיכנס לדבר עם אודי.

אתה יודע כמה שווה החדרון שלי בבנימינה? אתה יודע כמה עלו מחירי הנדל"ן אצלנו במושבה. הבית שלנו שזאביק ואני בנינו לפני שישים שנה, שכל החיים חשבנו שהוא חירב'ה קטנה, שווה פתאום מיליונים. מיליונים אתה שומע. אז כשאני הזדקנתי והם העבירו אותי למחסן שבחצר, ונחמהל'ה שלי מכרה אותו לאיזה תל אביבניק שרצה להרגיש קצת כפר. אז אתה יודע כמה מחסן קטן כזה כמו שלי עולה עכשיו בבנימינה? חדרון! לפחות מליון! אני ראיתי את יובל הבן של השכן שלנו בורסקאי, שהוא עקר את כל הפרדסים, שאבא שלו נטע במו ידיו, ארבעים דונם של פרדסים של אשכוליות, יובל עקר במו ידיו, ומכר אותם לקבלנים שהקימו עליה את השכונה החדשה, הזאת אצלנו: "כרמי בנימינה". כרמים?! גפן

אחת לא תמצא שם. זה "כרמי בטון" לא כרמי בנימינה. זה אני עשיתי שם פעם סיבוב בשכונה המתה הזאת, הם סידרו להם את החיים כמו פרסומת בטלוויזיה.

פעם כשהיו שם פרדסים וכרמים, אז היו לנו שם

גפנים,

ענבים,

אשכוליות,

תנים,

שועלים,

עדר צבאים היה לנו שם פעם,

שהייתי מטיילת עם עידן כשהיה קטן.

ועכשיו אין שם כלום, חוץ ממכוניות. הרבה הרבה מכוניות, וחלונות סגורים עם תריסים חשמליים ורחש של מזגנים ובטון. הרבה מאד בטון. ואיזה מחירים יש לקופסאות האלה זה לא להאמין. חדרון כמו שלי, חדרון! עולה מליון!

נו נתתי לך כבר הכל! תיגש תקרא לאודי עכשיו או שתיקח אותי אליו אתה שומע! אני מוכרחה לדבר איתו לפני שהוא נותן את הפקודה! תראה לו את התמונה של בגין מה הוא כתב: "תמה מנת חלקך. תמה!"

אני כבר לא יכולה לשתוק יותר אתה מבין? אני לא מוכנה יותר לשתוק. אני איבדתי את זאביק שלי כי שתקתי, ואיבדתי את חיימק'ה שלי כי שתקתי, ואני לא מוכנה לשתוק עוד. שילכו לעזאזל כל אלה שלימדו אותי לשתוק. גם שם באודסה כשהייתי קטנה, לשתוק הם היו אומרים לנו. לשתוק ולקבל

את דין המפלגה. ואנחנו שתקנו. עד שבא ז'אבוטינסקי ולימד אותנו שאפשר גם לדבר. אז הם התחילו לעצור אותנו ולכלוא אותנו, ולשלוח אותנו לסיביר, כי היינו מוכרחים לדבר! אז ברחנו משם. ובכל מקום שאליו ברחנו באירופה התחילו לדרוש מאיתנו לשתוק. אז ברחנו גם משם. ואתה יודע למה ברחנו לפה ולא לאמריקה? כי פחדנו שאולי גם באמריקה יגידו לנו לשתוק. אז העדפנו לבוא לפה למידבר ולשממה ובלבד שנוכל לדבר. כי רצינו מקום שאפשר לדבר. להגיד. להשמיע. לרצות. לבקש. זאת הציונות שלנו אתה שומע. אנחנו באנו ועשינו ציונות כי רצינו מקום שבו אפשר לדבר ולא צריך לשתוק כל הזמן. אבל פה דווקא פה לימדו אותנו שוב פעם לשתוק.

לשתוק בשביל המחתרת

לשתוק בשביל המדינה

לשתוק בשביל המפלגה

לשתוק בשביל הצבא

לשתוק בשביל הכאב

לשתוק בשביל להתגבר

לשתוק ולא לדבר.

די! די עם השתיקה הזאת. די.

אתה מכיר את השיר הזה? מהלוך הלכה החבריא? הבאנו אותנו איתנו משם להנה, ויעקב שבתאי תירגם לנו אותו, וליאור ייני היה בא אלינו למושבה בבית ראשונים והיה שר לנו אותו. הנה תקשיב.

שיר השתיקה.

כתפנו כבר את כובד הבגרות נושאת
ולילדות מזה שנים הפנינו עורף.
אל אי האגדות, אמריקה, נפשנו לא יוצאת,
אף לא אל אמא, רוסיה, שיקח אותה האופל.

לשכל וללב מכבר לא נאמין,
לביטחון הסתרנו גם את העיניים,
הרבה שתקנו כאן על שמאל ועל ימין,
לא נגד, כי בעד, שתקנו, חי שמיים!

אך היות ושתיקה היא זהב,
תשתוק, חבר-
תשתוק!

היכן הצועקים, היכן הכואבים,
הרעישו קצת ונעלמו כולם בשקט,
היום לשתקנים הגיע תור אביב
והם היו לראש וליקירי הקרת.

עכשיו שנעשינו ראש לעמלים
אוכלת בנו בכל פה הדברת.
אבל מעל מליצות והררי-מילים
כמו כתם מתקדמת השתיקה על דרך.

אך היות ושתיקה היא זהב,
תשתוק, חבר -
תשתוק!

שיצרחו האחרים מרוב רעב,
מרוב יאוש ומעלבון ואין תוחלת,
אנחנו הן יודעים שהשתיקה זהב,
על כן, חבר, רק השתיקה היא משתלמת.

הנה מה קל להתעשר,
הנה מה קל לצעוד בראש,
הנה מה קל היות תליין...לשתוק!

אני מוכרחה לדבר , בשביל הנכד שלי עידן, ששותק ולא מדבר, למה הוא לא מדבר? למה? גם החברים שלו , כל הדור הזה. הם שותקים ולא מדברים! למה? מה קרה? הרי הוא היה תינוק כל כך נחמד, וילד כל כך מקסים, ונער חמודות ממש, ופתאום לפני שנה שנתיים אולי שלוש הפסיק פתאום לדבר והתחיל לשתוק. כל מה שמעניין אותו נמצא במחשב הזה שלו, ובטלפון הזה שלו ובאוזניות האלה שלו, והוא כבר לא רואה כלום ולא מדבר ולא אומר את דעתו בכלום, אני בכלל לא יודעת אם יש לו איזו שהיא דעה, מידי פעם אני שומעת שהוא אומר משהו על כסף, וחוץ מזה הוא שותק. שותק! כל הזמן שותק. אז גם בשבילו אני צריכה לדבר. כדי שהוא לא ילך לשם עכשיו שהוא כבר חייל. גם בשביל נחמה'ה שלי, שהיא מעמיסה לו כל יום ראשון את התיק הכבד הזה על הגב, ושולחת את הבן שלה השד יודע לאן, גם בשבילה אני צריכה לדבר , שלא תאבד את הבן שלה באיזה מלחמה שאודינק'ה שולח לשם את הילדים. שהוא לא ילך לשם ויחזור לאמא שלו בתוך ארון.

אני רוצה לאמר לאודי את האמת. אני רוצה לספר לו את כל האמת על יהודה המכבי. אני לא סיפרתי לו אותה עד היום. הוא באמת היה גיבור יהודה המכבי. וניצח הרבה מאד קרבות. אבל הוא לא ידע לעצור בזמן, וגם הוא נפל בקרב. למרות שהלוחמים שלו אמרו לו שזה הזמן להפסיק, הוא לא ידע שובעה. ורצה עוד ועוד ניצחונות, וכבר לא ראה שהלוחמים נחלשים , ושהאנשים שלו עייפים, ולא הקשיב לעצת חכמים והלך לקרב האחרון שלו עם הראש בקיר, ושם הוא גם נפל. אפילו יהודה המכבי אלוף הלוחמים של כל הזמנים נפל, אז איך אודינק'ה שלנו שאף פעם לא היה לוחם מי יודע מה עם החרבות בגן, ותמיד היה מפספס...ואף פעם הוא לא קלע ברובה של זאביק. אף פעם! כי אודי הוא לא טוב

במלחמות! והוא לא טוב בקרבות! אף אחד כבר לא טוב
 במלחמות. זה ניגמר. זה עבר. היום הם יודעים רק לעשות
 כסף! ונדל"ן!

אז אם אתה לא מביא אותו לכאן, והוא לא יורד לכאן בעצמו,
 אז אני ניגשת אליו, אני עכשיו מטפסת על הגדר הזאת שביני
 ובינך, וניגשת אליו.

מה זה? אתה מכוון אלי אקדח? מה זה אתה השתגעת? אתה
 אידיוט או מה?

מה זאת אומרת הוא לא כאן?! מה זאת אומרת הוא לא כאן?!
 אז איפה הוא? מדוע לא אמרת לי שהוא לא כאן מלכתחילה?
 אני הייתי הולכת לאן שהוא נמצא! מה זאת אומרת בקריה
 בתל אביב? מה יש בקריה בתל אביב? הוא ראש הממשלה
 הוא צריך להיות כאן בבית ראש הממשלה בירושלים. מה יש
 לו לחפש בתל אביב? ואתה כל הזמן הזה ידעת שהוא לא כאן
 ואפילו לא אמרת? לא איכפת היה לך? ואולי הוא כבר נתן
 את הפקודה בינתיים... מה זה אין לך לב? אין לך עיניים
 לראות? אוזניים לשמוע בנאדם במצוקה? מי היו המורים
 שלך? איפה אתה למדת דרך ארץ? מה זה שם בצבא, איפה
 שנתנו לך את האקדח, לא לימדו אותך שדרך ארץ קדמה
 לאקדח?

אני צריכה לדעת איפה הוא באמת. אני רוצה ללכת אליו. אולי
 גם עכשיו סתם אתה אומר בקריה בתל אביב. ואיך אני אגיע
 לקריה בתל אביב? ואולי הוא כבר לא שם. אתה הרי ידעת כל
 הזמן שהוא לא כאן. אז עכשיו תאמר לי איפה הוא. אני רוצה
 לדעת תיכף ומיד איפה הוא. איפה הוא. איפה אודי!

אתה בטוח שהוא בדרך לכאן?! הרגע אמרת לי שהוא בתל
 אביב ועכשיו הוא כבר בדרך לכאן, מה זה המכונית שלו זה

אווירון. תיכף תאמר לי שיש לו הליקופטר פרטי! באמת?! יש לו הליקופטר משלך? שוב אתה משקר לי? מה שמך? אני צריכה לדבר קצת עם אמא שלך נדמה לי שהיא שכחה כמה דברים בחינוך שלך. עומד מול גברת מבוגרת עם אקדח, שומע מה היא מבקשת, ולא מגיש עזרה? ולועג לי ומספר לי שקרים על הליקופטרים! טוב שלא הייתי צריכה שתעביר אותי את הכביש עוד היית דורס אותי.

(צלילי הליקופטר ורוח)

מה זה? זה ההליקופטר שלך? זה ההליקופטר של אודי? אתה בטוח? אודי? אודי? זאת אני לאל"ה. הגננת שלך. אודי. אתה שומע אותי? (ההליקופטר מחריש את קולה) אודי! זה אני לאה הגננת שלך. אני באתי לדבר איתך על הנכד שלי על עידן... (היא ממשיכה לזעוק אך לא שומעים יותר את קולה לחלוטין ורק רואים את תנועותיה ויאושה.) **אודי!** (היא מנופפת לו, עם העוגיות שלה, עם כל גופה ונשמתה, ההליקופטר נוחת רחוק משם מעבר לגדר) הנה הוא אני רואה אותו הנה הוא זה אודינק'ה שלי. הוא יוצא מההליקופטר! זה הוא! אודי! זאת אני לאה ישורון הגננת שלך. אודי! תקרא לו, תגיד לו שאני פה. הוא לא יודע שאני פה. תקרא לו! תגיד לו שאני פה! הנה הוא עכשיו מסתכל אלי, הוא רואה אותי! הוא רואה אותי! אודי. אודינק'ה, זאת אני הבאתי לך פה עוגיות שאתה אוהב, סוכר עם קינמון, באתי לדבר איתך. אודי! אודי! הוא לא מזהה אותי. תפתח בבקשה את השער. תפתח את השער. אני רוצה לגשת אליו אני רוצה לדבר איתו, תפתח, תפתח! תפתח לי את השער!

(מוציאה את הרובה קרבין הישן מהתיק)

אודי הנה האקדח של זאביק שהיית קולע בו כשהיית קטן, שתזכור שתמיד היית מפספס...

(היא מסתערת לכיוון הגדר כשבידה האקדח הישן.)

(טעינת רובה- ירייה)

(ירויה ומדממת היא זוחלת חזרה)

כי הם ייפגעו. אתה שומע? הם ייפגעו. הילדים שלנו יפגעו.

די, לקרבות ולחרבות ילדים. די חמודים שלי. עכשיו צריך להיכנס בחזרה לגן. עכשיו צריך לשכב לנוח.

(צלצול בפלאפון שלה)

זאת בטח הבת שלי נחמה'ה, היא מחפשת אותי, אני לא אענה, ככה היא תחשוב שאני עוד ישנה.

(היא זוחלת מדממת עד הרדיו ומדליקה אותו, מן הרדיו בוקע קריין הנכנס לשידור ומודיע כי כוחות צה"ל פלשו ללבנון, אזעקת אמת עולה ויורדת, הבנימינים מסיימים את מסכת טקס הלוייה עם השיר "חיילים אלמונים".)

בדמעת אמהות שכולות מבנים
ובדם תנוקות טהורים
כבמלט נדביק הגופות ללבנים
ובנין המולדת נקים.

בימים אדומים של פרעות ודמים,
בלילות השחורים של יאוש,
בערים בכפרים את דגלנו נרים
ועליו: הגנה וכיבוש.

תם הטקס!